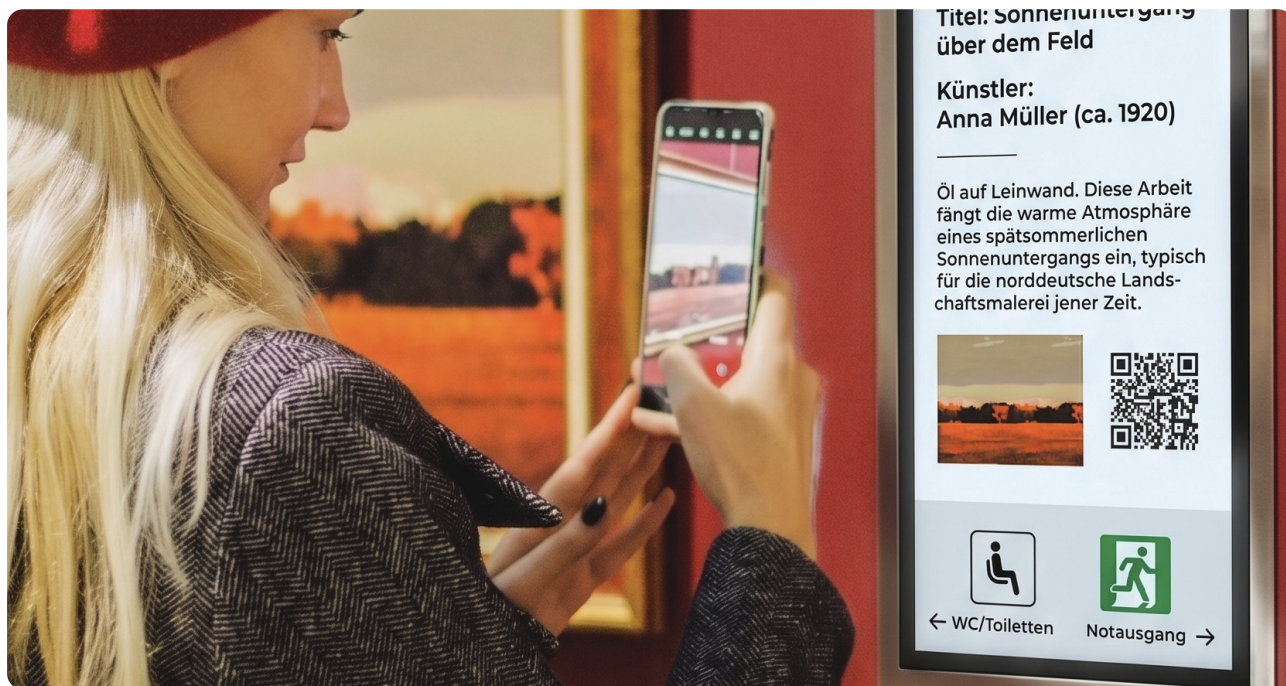

NEWS

Umění mizet

O popiskách, které šeptají, aby obrazy mohly mluvit

26. června 2026, Tobias Engl

Na šířku dlaně vedle Morandiho visí popiska k dílu, sotva větší než pohlednice. Celý den šeptala: jméno, rok, tři věty o šedi, kterou malíř namíchal z prachu a trpělivosti. Když poslední návštěvnice opustí sál a mluví už jen parkety, stáhne se, až její povrch přijímá večerní světlo jako ruční papír.

To je její kousek. Nesvítí proti obrazu, čeká. Když ráno někdo přistoupí blíž, probudí se z polospánku – dost jasná, aby se dala číst, dost tlumená, aby neoslňovala lak sousedního obrazu. Senzor počítá kroky, ne tváře. Kdo projde kolem, zůstane nespočítán. Kdo se zastaví, dostane slovo.

Ráno stojí před Morandim žena z Kjóta. Dotkne se popisky a text se přeskupí ... čtený zprava pro muže vedle ní, který přijel z Bejrútu, velkým písmem pro dámu s lupou. Tři lidé, jedna popiska, žádný stoh tištěných letáček, který večer skončí v koši. Jazyky se střídají, obraz zůstává tím, čím je.

Odpoledne se před sousedním dílem tísni školní třída. Jeden chlapec položí prst na skleněnou plochu a přiblíží tah štětce, až je vidět stopa jediné štětiny, kterou malíř vedl před sto lety. Zasměje se, potichu, protože v sále se musí být potichu. Pak obraz zase uvolní.

Rámeček je úzký jako hrana tužky, z matné mosazi, kterou si restaurátorka vybrala sama. Žádný kabel neprozrazuje, odkud přichází proud; v památkově chráněném sále nikdo nevtárá rád. A když budova v noci vypne svou síť, popiska nic nezapomene. Své vědění nosí s sebou. Sál nepotřebuje vzdálené datové centrum, aby řekl, co ví o svém obraze.

V některých nocích se sál promění. Jedna výstava končí, druhá začíná, a zatímco venku město spí, popisky v celé budově se přepisují. Žádné lešení, žádná tisková zakázka, žádný žebřík na schodišti. Ráno visí tytéž háčky na obrazy, ale stěna vypráví jiný příběh – vyměněný za hodinu místo za tři dny.

Tak vypadá zdrženlivost, když se stane technikou. Ne hlasité gesto, ale dobře umístěná půlvěta. ScreenWay je platforma pro obsah popisky – aby ji člověk přehlédl a obraz ne. Obrazovka, která se dá do služeb zátiší, pochopila, k čemu muzeum je.

Večer hlídač zavře dveře. Morandiho šed' se noří do soumraku, popiska vedle dýchá s ní. Když druhý den dopadne první světlo skrze střešní okna a po parketách zazní první krok, začne znovu tiše vyprávět. Do té doby drží stráž, jak se to dobrý exponát učí od svého souseda – klidně, spolehlivě, zcela přítomna.